

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสังคมโลกมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเทคโนโลยีด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ซึ่งได้รับการพัฒนาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพในระดับการทำงานที่สูงขึ้น มีประโยชน์ใช้งานได้กว้างขวาง และขั้นตอนวิธีการใช้งานง่ายขึ้น ใช้เวลาน้อยลง ราคาไม่แพงเหมือนแต่เดิม เป็นที่ยอมรับและนำมาใช้ปฏิบัติงานในองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชนอย่างแพร่หลาย

สถานประกอบการและ/หรือโรงงานอุตสาหกรรมระดับต่าง ๆ มีการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เข้าไปช่วยในกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินงาน อาทิ การตรวจสอบคุณภาพ วัตถุดิบ การควบคุมการผลิต การจัดเก็บข้อมูล การจัดการบริหาร การวางแผน การออกแบบผลิตภัณฑ์ ฯลฯ เพื่อช่วยในการลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน เพิ่มคุณภาพของสินค้า และสามารถดำเนินการทางธุรกิจเข้าแข่งขันส่วนแบ่งทางการตลาดได้

ในด้านการศึกษา ความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การเรียนรู้ ทั้งในส่วนของผู้สอนและผู้เรียนเป็นอย่างมาก มีการนำไปใช้ในการจัดเก็บ ค้นหา จัดส่ง แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ ใช้พัฒนาเป็นโปรแกรมช่วยสอน ใช้เป็นบทเรียนสำเร็จรูป ใช้เป็นสื่อการสอน ฯลฯ ได้รับการยอมรับว่ามีส่วนในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ทว่าระบบการจัดการศึกษาส่วนใหญ่ของสังคมไทยโดยภาพรวมในปัจจุบันนั้น ไม่ได้จัดเตรียมให้ผู้สอนให้ปรับเปลี่ยนบทบาทของตน ในการนำเอาประโยชน์จากความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เหล่านั้นปรับประยุกต์ใช้ประกอบการเรียนการสอนเท่าที่ควรจะเป็นตามสภาพความเป็นจริงของสังคมโลกปัจจุบัน ทำให้ผู้เรียนซึ่งจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องสัมผัสการทำงานร่วมกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เมื่อเข้าสู่สังคมการทำงาน ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมเหล่านั้นได้ เป็นเหตุให้ไม่มีความสามารถรู้เลือก รู้รับ รู้ใช้ความก้าวหน้าทำให้เกิดประโยชน์และเกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างแท้จริง

กระบวนการวิชากลวิธีการสอนวิชาผ้าและการแต่งกายของกลุ่มวิชาผ้าและการแต่งกาย สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นวิชาบังคับที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาได้เรียนรู้หลักการและกลวิธีการสอนวิชาผ้าและการแต่งกาย เทคนิคขั้นตอน ทักษะวิธีการสอนที่เหมาะสม การเลือกใช้อุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคมและการประกอบอาชีพ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดแผนการสอน และการวัดประเมินผลเพื่อปรับปรุงการสอนให้มีความเหมาะสมตรงตามเนื้อหาวัตถุประสงค์ของกระบวนการวิชา โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้นักศึกษาที่จบออกไปประกอบอาชีพครู สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่น ผู้ควบคุมการออกแบบการผลิตเสื้อผ้าในโรงงานเสื้อผ้าสำเร็จรูป ผู้ฝึกสอนในสถานประกอบการด้านการตัดเย็บเสื้อผ้า เป็นต้น (ปภัสสร ผลเพิ่ม, 2538) ได้มีการจัดการเรียนการสอนเรื่องการออกแบบลวดลายพิมพ์ผ้าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการวิชา ทว่าการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวที่ผ่านมายังไม่เท่าทันกับสภาพความเจริญทางเทคโนโลยีในสภาพสังคมปัจจุบัน

จากลักษณะดังกล่าว เพื่อเป็นการสร้างรูปแบบการสอนที่ให้ผู้เรียนในกระบวนการวิชากลวิธีการสอนวิชาผ้าและการแต่งกาย (056457) เกิดความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์สำหรับการสอนและการออกแบบลวดลายพิมพ์ผ้าได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทั้งจากการฝึกภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง ผู้ศึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการจัดสร้างรูปแบบการสอนด้านเทคนิควิธีสอนโดยใช้สื่อในเรื่องการออกแบบลวดลายพิมพ์ผ้า โดยใช้เทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการวิชากลวิธีการสอนวิชาผ้าและการแต่งกาย (รหัสวิชา 056457) ของกลุ่มวิชาผ้าและการแต่งกาย สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยจะใช้โปรแกรมวาดภาพ (Paint) ซึ่งเป็นโปรแกรมใช้งานด้านการออกแบบที่มีอยู่ในโปรแกรม Accessories และมีมาพร้อมกับระบบปฏิบัติการวินโดวส์ (Windows) ที่มีใช้แพร่หลายในปัจจุบัน เพราะใช้งานง่าย สะดวก ไม่ซับซ้อน เหมาะสำหรับการศึกษาด้านการออกแบบลวดลาย ร่วมกับโปรแกรมคลอเรล ดรอว์ (CorelDraw) ซึ่งเป็นโปรแกรมที่สนับสนุนการจัดการและนำเสนอรูปแบบของลวดลายที่สร้างขึ้นได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อสร้างรูปแบบการสอนการออกแบบลวดลายพิมพ์ผ้าโดยใช้คอมพิวเตอร์ในกระบวนการวิชากลวิธีการสอนวิชาผ้าและการแต่งกาย
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในการสอนการออกแบบลวดลายพิมพ์ผ้าโดยใช้คอมพิวเตอร์
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนในการเรียนการสอนการออกแบบลวดลายพิมพ์ผ้าโดยใช้คอมพิวเตอร์

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้มีขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร
ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กลุ่มผ้าและการแต่งกาย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่เรียนวิชากลวิธีการสอนวิชาผ้าและการแต่งกายในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา
เนื้อหาที่นำมาใช้ในการศึกษานี้คือ การใช้สื่อ อุปกรณ์การสอนเรื่อง วิธีการออกแบบลวดลายพิมพ์ผ้า ในกระบวนการวิชากลวิธีการสอนวิชาผ้าและการแต่งกาย ของกลุ่มวิชาผ้าและการแต่งกาย สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

นิยามศัพท์เฉพาะ

การสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนการสอนที่จัดทำขึ้น

การออกแบบ หมายถึง การสร้างสรรค์ เสริมสร้าง ปรับปรุงชิ้นงานด้วยองค์ประกอบทางศิลปะ ได้แก่ จุด เส้น รูปร่าง รูปทรง สัดส่วน ช่วงระยะ ลักษณะพื้นผิว สี

ลวดลายพิมพ์ผ้า หมายถึง ลวดลายที่ออกแบบมาเพื่อใช้ในการพิมพ์ผ้า ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ ลวดลายตกแต่ง และระบบการจัดวางลาย

การออกแบบลวดลายพิมพ์ผ้าโดยใช้คอมพิวเตอร์ หมายถึง การใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อในการออกแบบลวดลายเพื่อใช้เป็นต้นแบบในการพิมพ์ลวดลายบนผืนผ้า โดยใช้โปรแกรมวาดรูป (Paint) และโปรแกรมคลอเรล ดรอว์ 8 (CorelDraw 8) แล้วจัดทำเป็นรูปแบบ จัดวางลงในแบบเสื้อผ้าเพื่อ

ปรับปรุงให้ได้ตามความต้องการและเหมาะสมก่อนจะสั่งให้เครื่องพิมพ์ (Printer) พิมพ์งานลงบนกระดาษเพื่อนำเสนอชิ้นงาน

โปรแกรมคัลเลอร์ ดรอว์ 8 (CorelDraw 8) หมายถึง โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปซึ่งทำงานภายใต้ระบบการปฏิบัติการ Windows มีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับงานด้านการออกแบบ สามารถนำชิ้นงานที่สร้างขึ้นมาจัดทำเป็นรูปแบบ และจัดวางลงในพื้นที่ที่กำหนดหรือสร้างขึ้นได้

โปรแกรมวาดรูป (Paint) หมายถึง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เป็นโปรแกรมใช้งานด้านการออกแบบ มีอยู่ในโปรแกรม Accessories ซึ่งมีมาพร้อมกับระบบปฏิบัติการวินโดวส์ (Windows) สามารถใช้งานได้ง่าย เหมาะสำหรับผู้เริ่มต้นการออกแบบงานโดยใช้คอมพิวเตอร์

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การวัดผลทางการเรียนด้วยการปฏิบัติงานในระยะเวลาที่กำหนด โดยมีเกณฑ์การประเมินผลด้วยคุณภาพของผลงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้รูปแบบการสอนและเทคนิควิธีการสอนเรื่องการออกแบบลวดลายพิมพ์ผ้าโดยใช้คอมพิวเตอร์
2. ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนในด้านการเลือกใช้สื่อและอุปกรณ์เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน ด้านการสร้างสรรค์และการพัฒนาการออกแบบลวดลายพิมพ์ผ้า
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้ถึงเทคนิคและวิธีการสอนที่เหมาะสมตามหลักการและจุดมุ่งหมายของวิชาและสามารถนำไปใช้ในสถานศึกษาและสถานประกอบการได้